

**AmCham Poslovni zajtrk, 9. maj 2019 – pogovor z nosilci list parlamentarnih strank za volitve v
Evropski parlament**
Odgovori udeležencev razprave

**Dr. Igor Šoltes, nosilec liste Demokratične stranke upokojencev Slovenije (DeSUS) za volitve v
Evropski parlament**

1. sklop: Evropa na splošno

Katere so po vašem mnenju temeljne evropske vrednote? Izberite tri ključne.

- Mir. Z mirom se namreč vse začne in konča. Mislim pa pri tem tako na mir v srcih kot mir na mejah.
- Varnost. Človek, ki živi v varnem domu, dela na varnem delovnem mestu, živi v varnih razmerjih in prav takem okolju, je svoboden in dovolj opolnomočen, da družbi vrača z dobrim.
- Solidarnost. Ker si ne predstavljam, da bi lahko skupne evropske izzive reševali drugače kot na solidaren način. Mislim pri tem tako na migracije kot na starajočo se družbo.

Kateri so trije največji izzivi za Evropsko unijo v naslednjih petih letih?

- Kako zmanjšati socialne razlike.
- Kako učinkoviteje varovati okolje.
- Kako najti evropsko formulo za vzdržen pokojninski sistem (da bodo država dosledneje varovale attribute socialne države in da bodo upokojenci kot ena številčno največjih populacij imeli primerljiv standard, ne glede na to, kje in kako živijo).

Naštajte pet področij, na katerih bo Evropska unija v naslednjih petih letih najbolj določala agendo držav članic.

- Varnost.
- Razvojne prioritete.
- Varstvo okolja.
- Socialna in pokojninska reforma.
- Trg dela.

Koliko evropski poslanec predstavlja državo, v kateri je izvoljen?

Tehnično gledano smo evropski poslanci glasniki vseh držav članic. A dejstvo je, da smo tudi ambasadorji svojih držav. Za slovensko ekipo evroposlancev je bilo v minulem mandatu značilno, da se ni znala povezati v nekaterih za Slovenijo pomembnih trenutkih. Najbolj je izstopala arbitražna, ko se nismo znali poenotiti ob dejstvu, da je predsednik komisije Juncker spregledal pravno mnenje lastne strokovne službe. Takrat bi gotovo učinkovalo, če bi nanj odločneje »pritisnili« tudi njegovi slovenski kolegi iz EPP, a niso.

Delež delovno aktivnega prebivalstva se bo do leta 2050 stalno zmanjševal, takrat naj bi osebe, stare 65 let ali več, predstavljale kar 29,1 % prebivalstva EU. Kako bi vi naslovili staranje prebivalstva na evropski celini?

- Z ustanovitvijo evropske agencije za starajočo se družbo, ki bi na enem mestu združila usmerjanje in odločanje, ko gre za izzive, ki izhajajo iz števil, ki jih navajate.
- Drugi ukrep bi bil sprejetje minimalnih socialnih standardov za države članice. Danes je na tem področju preveč razlik in države, ki že tako ne dohajajo evropskega razvoja, so prepuščene same sebi, ko gre za odločanje o ranljivih in socialno ogroženih skupinah.
- Tretji ukrep bi bil davčna razbremenitev nepremičnin, ki bi jih zasebniki namenili oskrbi in bivanju starejših (povezovanje v bivalne skupnosti ...). V Sloveniji so na pol ali povsem prazne nepremičnine veliko breme za tako imenovana prazna gnezda, za pare in posameznike, ki po odhodu otrok od doma, ostanejo sami, s hišami, ki presegajo njihove potrebe in finančne zmožnosti. Če bi take nepremičnine namenili za sobivanje in oskrbo starejših, bi morali biti za to seveda nagrajeni, kot družba pa bi s takim načinom reševanja skupnostnih izzivov postali močnejši in varnejši.

Naštejte ukrepe, s katerimi bi v EU zagotovili večjo enotnost med državami.

Bolj kot enotnost, ki jo je med tako velikim številom držav samo po sebi težko zagotoviti, se mi v tem trenutku zdi ključna povezanost, zavezanost skupnim vrednotam in ciljem. Enotnost pa ta trenutek ni najmočnejši člen evropske povezave. Razlogov je več, od ekonomske do migrantske krize. Tudi brexit je storil svoje. V prihodnjem mandatu bo potreben iskren dogovor novega sklica o tistih točkah, ki lahko povrnejo zaupanje v močno EU. Kateri so tisti skupni imenovalci, ki povezujejo in ne razdvajajo. Je to varnost, notranji trg, solidarnost, tehnološki napredek, enotna zunanja politika ...

Ključnega pomena za prihodnost Evropske unije je tudi vprašanje varnosti, tako v digitalnem kot v fizičnem svetu. Kako vi vidite varnostno prihodnost EU-ja?

To je vprašanje za milijon dolarjev. Varnostna politika EU na vseh ravneh bo odvisna od razmerij moči v evropskem in v nacionalnih parlamentih oziroma vladah. Še tako plemenite odločitve Evropskega parlamenta namreč lahko spremeni Svet Evrope, v katerem imamo čedalje večkrat opraviti s trgovanjem in kupčkanjem interesov posameznih skupin držav.

2. sklop: Evropsko gospodarstvo

Med 20 najbolj inovativnimi podjetji na svetu so le štiri evropska. Kako bi vi naslovili ta manko in zadevo obrnili? Naštejte ukrepe, ki bi jih bilo treba izvajati na EU ravni, da bi bilo med najbolj inovativnimi podjetji več podjetij iz EU.

Ne gre tu za vprašanje sedeža podjetij, vsa uspešna podjetja so tako ali drugače prisotna tudi v EU, nenazadnje so vsa prežeta z Evropejci. Težava je, če uspešna in inovativna podjetja svoje sedeže selijo v davčne oaze, to poznamo tudi pri nas; in tega problema EU ne rešuje dovolj učinkovito.

Bolj se mi zdi pomembno, da podjetja, ki imajo sedež v EU in imajo tu srce svojega razvoja, razumejo svojo odgovornost do vseh deležnikov, dosledno spoštujejo pravni red in svojega poslovanja ne skrivajo pred finančnimi in davčnimi upravami. Kar nekaj podjetij, ki se na lestvico najinovativnejših uvrščajo leto za letom, je – gledano z vidika družbenega učinka in spoštovanja pravic zaposlenih – primer zelo slabe prakse. Tu mislim denimo na Amazon. In taka podjetja v EU tudi zaradi strožjega varovanja omenjenih norm ne bi niti mogla poslovati.

Vse države članice se spopadajo s preveč birokracije in pogosto okorelim javnim sektorjem. Kje vi vidite rešitev za izboljšanje problematike?

Tu se bom navezal na moje izkušnje iz obdobja, ko sem deloval na področju nadzora nad porabo javnega denarja. Poenostavitev postopkov je smiselna, a zahteva dober nadzor. Pomembno je, da bi se članice bolj zavezale k večji smotrnosti porabe javnih sredstev, v oblikovanje k ciljem usmerjenih proračunov in k oblikovanju kazalcev za merjenje učinkovitosti uresničevanja ciljev. Na ta način bi lahko bili postopki bolj jasno definirani in bistveno poenostavljeni. Predvsem mora priti do zasuka v razumevanju temeljni načel, na katerih temeljijo pravila in postopki. Več vsebine in manj forme.

Veliko pa bi države naredile, če bi svoje poslovanje v največji meri digitalizirale. Danes težav ljudem ne povzročajo (samo) prezapleteni postopki, pač pa dejstvo, da morajo včasih za enostavne postopke še vedno v vrsto pred enega od državnih uradov. Imamo nekaj dobrih primerov v EU (Estonija), ko so države z uvedbo visoke stopnje digitalizacije svojega poslovanja poenostavile poslovno okolje in vsakdanje življenje. Ne želim biti populističen, a Slovenija je majhna država z mnogo znanja s področja IT, ki bi lahko v tem pogledu že bila vzor drugim državam.

Med za talente najbolj zaželenimi državami je kar osem (od desetih) evropskih. Kako to ohranjati, kako zagotavljati dovolj delovnih mest in ljudi, da bo Evropa lahko konkurenčna?

Izziv, ki se mu mora EU posvetiti bolj je, kako ohraniti visoko raven javnega šolstva in mladim ljudem omogočiti dostop do znanja in povezovanja. Drugo, kar se mi zdi pomembno je, da v EU še izboljšamo raven bivanja in življenja. Tu mislim na dostop do stanovanj, do kakovostnega javnega servisa storitev, do ohranjene narave, varnosti in udobja, ki je nujno, če želimo iz kraja bivanja ustvariti dom. To bo v prihodnje ključnega pomena za to, ali se bo mlad človek želel ustaliti na enem ali drugem koncu sveta. Sama višina dohodka ni in ne bo ključnega pomena.

Kibernetska varnost, robotizacija in umetna inteligenca bodo korenito vplivale na konkurenčnost podjetij in gospodarstev. Ocenite trenutno konkurenčnost Evropske unije na tem področju in povejte, s katerimi ukrepi lahko postane bolj pripravljena na prihodnost?

Naložbe v te sektorje moramo povečati, a ne zgolj v razvoj, pač pa tudi v nadzor. Vedno opozarjam na to, da je umetna inteligenca vselej velik korak pred tem, kar je človeška že postavila v sistem. V primeru kriptovalut smo videli, kaj pomeni svobodna podjetniška iniciativa in kaj odsotnost pravil in nadzora. Danes imamo za nekaterimi od še pred kratkim superuspešnimi podjetji prava pogorišča, ki jih ni predvidel in se pred njimi ni mogel zares obvarovati nihče. Vse to so izkušnje, ki odpirajo številna vprašanja, socialne varnosti, varstva potrošnikov, etična vprašanja kot tudi varnostna in davčna. Pomembno vprašanje, ki izhaja predvsem iz robotizacije, pa je tudi, kako bo ta vplivala na trg dela, na pokojninsko blagajno ...

Kako je lahko izvozno naravnano majhno gospodarstvo, kot je Slovenija, referenca za Evropo?

V izvornih poslovnih modelih, ki so trajnostni in odgovorni do vseh, ki so vanje vpleteni. Dal bom samo en primer podjetja, ki izstopa v Sloveniji in svetovnem merilu, to je Dewesoft. To so pravi ambasadorji slovenskega podjetniškega duha, znanja in odgovornosti do okolja.

Univerzalni temeljni dohodek – da ali ne in zakaj?

Da, z mnogo pridržki. Dosedanji poskusi uvajanja UTD niso pokazali dolgoročnih prednosti. Je začasni obliž, ki dolgoročno ne celi ran, če se izrazim s prisposodobno. Zato bi morali hkrati z UTD poskrbeti še za ukrepe, ki bi ljudi, ki pred prejemanjem UTD niso delali in niso bili vključeni na trg delovne sile, vanj vključili in zagotovili, da bi bili bolj ustvarjalni in angažirani. V človekovi naravi je da je ustvarjalen, da se trudi početi nekaj, kar ga izpolnjuje,

3. sklop: Evropa v odnosu do drugih velesil

Ali s trenutno obliko voditeljstva EU lahko sooblikuje globalno agendo? Zakaj tako mislite?

EU je v marsičem vodilna svetovna sila. Mislim na humanizem, vladavino prava, varstvo človekovih pravic, odnos do okolja ... V tem pogledu je njena odgovornost za oblikovanje globalne agende skoraj samoumevna. V trenutnem razmerju moči in značilnosti vlad svetovnih velesil je EU tudi edini resni branik vsega, kar štejemo za civilizacijske norme 21. stoletja.

Investicije in trgovina na obeh straneh Atlantika skupaj zagotavljajo 16 milijonov delovnih mest, letno zagotovijo 5,5 bilijonov dolarjev v prodaji in ustvarijo kar tretjino svetovnega BDP-ja. Kako razumete transatlantske odnose in kakšen bi moral biti po vašem mnenju odnos med EU in ZDA?

Najprej in predvsem enakopraven. Brez občutka, da si mora EU kupovati mir v odnosih z ZDA s povečanim uvozom, kot to vidimo v primeru zemeljskega plina.

Kot je zapisano v 2020 Strateški agendi za sodelovanje med Kitajsko in Evropsko unijo, sta Evropska unija in Kitajska zavezani strateškemu partnerstvu. Kako vi vidite prihodnost odnosov med EU in Kitajsko?

Moj odnos do Kitajske je ambivalenten. Njihov tehnološki razvoj in vzpon je občudovanja vreden, povsem nasprotno pa gledam na raven demokracije, vladavine prava in spoštovanja človekovih pravic. Zato bi bilo zame sodelovanje med EU in Kitajsko idealno, če bi Kitajska v EU prinašala pospešek tehnološkemu razvoju, znanosti in razvoju, ki si ga tudi tako močne države, kot so vodilne evropske ne morejo omisliti (raziskave veselja), EU pa bi v Kitajsko izvažala vrednote, ki bi iz super (velike) države naredile tudi super družbo.

EU vse od leta 2014 redno podaljšuje sankcije proti Rusiji, uveljavlja pa tudi različne oblike omejevalnih ukrepov. Kako ocenjujete odnose med EU in Rusijo ter kakšni bi po vašem mnenju ti odnosi morali biti?

Nisem zagovornik sankcij kot dolgoročne oblike političnega pritiska. To velja tudi za Rusijo. EU in Rusija bi morali težiti k zavezništvu in sodelovanju.

Irena Joveva, nosilka liste Liste Marjana Šarca (LMŠ) za volitve v Evropski parlament

1. sklop: Evropa na splošno

Katere so po vašem mnenju temeljne evropske vrednote? Izberite tri ključne.

Varnost, solidarnost, vladavina prava.

Kateri so trije največji izzivi za Evropsko unijo v naslednjih petih letih?

Stik z realnimi ljudmi in realnimi problemi, staranje prebivalstva, brexit.

Naštejte pet področij, na katerih bo Evropska unija v naslednjih petih letih najbolj določala agendo držav članic.

Gre za agendo, ki se bo oblikovala znotraj Evropske unije. Brexit, prihodnja finančna perspektiva, varovanje zunanjih meja EU, položaj v globalnem svetu, koncept gospodarskega in tehnološkega razvoja.

Koliko evropski poslanec predstavlja državo, v kateri je izvoljen?

Evropski poslanec vedno predstavlja volivce, ki so ga izvolili. Evroposlanec mora biti vedno tudi glasnik okolja iz katerega prihaja. Ta funkcija v preteklosti ni bila najbolj opravljena.

Delež delovno aktivnega prebivalstva se bo do leta 2050 stalno zmanjševal, takrat naj bi osebe, stare 65 let ali več, predstavljale kar 29,1 % prebivalstva EU. Kako bi vi naslovili staranje prebivalstva na evropski celini?

Gre za enega glavnih in večjih izzivov Unije v naslednjih mandatih. Posamezne članice so uvajale različne politike večanja rodnosti, brez uspeha. Potrebne bo še veliko energije in predvsem enotnosti pri reševanju problema nizke rodnosti.

Naštejte ukrepe, s katerimi bi v EU zagotovili večjo enotnost med državami.

Evropska unija se bo morala začeti odzivati na izzive, ki prihajajo. Brexit, populizem, ekstremizem razdirajo enotnost in so posledica neodzivanja EU.

Ključnega pomena za prihodnost Evropske unije je tudi vprašanje varnosti, tako v digitalnem kot v fizičnem svetu. Kako vi vidite varnostno prihodnost EU-ja?

EU se bo morala bolj utrditi kot globalni akter. Pri čemer bo morala izhajati iz temeljnih vrednot na katerih Evropska unija temelji. Varnostna prihodnost bo večplastna. Kibernetska varnost in vzpostavitev enotnih standardov varnosti zunanjih meja. Prihodnost vidimo v konceptu enotnih bojnih sil.

2. sklop: Evropsko gospodarstvo

Med 20 najbolj inovativnimi podjetji na svetu so le štiri evropska. Kako bi vi naslovili ta manko in zadevo obrnili? Naštejte ukrepe, ki bi jih bilo treba izvajati na EU ravni, da bi bilo med najbolj inovativnimi podjetji več podjetij iz EU.

Ustrezna zakonodaja, bolj prilagodljivo in odzivno poslovno okolje. Sredstva za razvoj industrije z visoko dodano vrednostjo. Poenostavitev postopkov pridobivanja evropskih sredstev.

Vse države članice se spopadajo s preveč birokracije in pogosto okorelim javnim sektorjem. Kje vi vidite rešitev za izboljšanje problematike?

V smeri mehke zakonodaje, ki predvideva ukrepe za poenostavitev postopkov za pridobivanje različne dokumentacije, kot so na primer dovoljenja.

Med za talente najbolj zaželenimi državami je kar osem (od desetih) evropskih. Kako to ohranjati, kako zagotavljati dovolj delovnih mest in ljudi, da bo Evropa lahko konkurenčna?

Še naprej razvijati inovativno industrijo z visoko dodano vrednostjo. Taka podjetja privabljajo mlade. Mladim se bodo raje odločili za podjetja, ki nudijo socialno varnost.

Kibernetska varnost, robotizacija in umetna inteligenca bodo korenito vplivale na konkurenčnost podjetij in gospodarstev. Ocenite trenutno konkurenčnost Evropske unije na tem področju in povejte, s katerimi ukrepi lahko postane bolj pripravljena na prihodnost?

Evropa je lahko zelo konkurenčna pri visokotehnološki industriji z visoko dodano vrednostjo.

Kako je lahko izvozno naravnano majhno gospodarstvo, kot je Slovenija, referenca za Evropo?

Inovacije, tehnologija, znanje. Malo gospodarsko okolje, kot je Slovenija je zelo odvisno od izvoza. Slovenija je lahko konkurenčna na globalnem trgu samo s produkcijo z visoko dodano vrednostjo.

Univerzalni temeljni dohodek – da ali ne in zakaj?

Zavzemamo se za izvedbo pilotnega projekta UTD.

3. sklop: Evropa v odnosu do drugih velesil

Ali s trenutno obliko voditeljstva EU lahko sooblikuje globalno agendo? Zakaj tako mislite?

Z nerešenimi notranjimi vprašanji in vodstvom brez prave vizije težko.

Investicije in trgovina na obeh straneh Atlantika skupaj zagotavljajo 16 milijonov delovnih mest, letno zagotovijo 5,5 bilijonov dolarjev v prodaji in ustvarijo kar tretjino svetovnega BDP-ja. Kako razumete transatlantske odnose in kakšen bi moral biti po vašem mnenju odnos med EU in ZDA?

Predvsem naj bo odnos, ki ni podrejen ali nadrejen.

Kot je zapisano v 2020 Strateški agendi za sodelovanje med Kitajsko in Evropsko unijo, sta Evropska unija in Kitajska zavezani strateškemu partnerstvu. Kako vi vidite prihodnost odnosov med EU in Kitajsko?

EU bo na področju delovne sile težko konkurirala Kitajski. Lahko postane tehnološka partnerica s tehnologijami in znanjem.

EU vse od leta 2014 redno podaljšuje sankcije proti Rusiji, uveljavlja pa tudi različne oblike omejevalnih ukrepov. Kako ocenjujete odnose med EU in Rusijo ter kakšni bi po vašem mnenju ti

odnosi morali biti?

Dejstvo je, da EU 40% zemeljskega plina dobiva iz Rusije. EU ima interes dobivati energente po konkurenčnih cenah. Potrebno se bo zavzemati za odprti trg energentov. Tudi na ostalih področjih gospodarstva Uniji ne sme biti interes izolacija Rusije.

Dr. Žiga Turk, kandidat liste Nove Slovenije (NSi) za volitve v Evropski parlament

1. sklop: Evropa na splošno

Katere so po vašem mnenju temeljne evropske vrednote? Izberite tri ključne.

- Povezanost in mir ... zato se je evropsko gospodarsko sodelovanje sploh začelo.
- Svoboda ... tako v smislu štirih svoboščin kot tudi svoboda posameznika, ki jo garantira Evropsko sodišče za človekove pravice.
- Pravičnost ... ki se kaže v zavzemanju za vladavino zakona.

Vse vrednote imajo svoje korenine v judovsko-krščanski verski in filozofski tradiciji Evrope.

Kateri so trije največji izzivi za Evropsko unijo v naslednjih petih letih?

- Varnost, ki vsebuje tako nadzor nad mejami kot preprečevanje terorizma in rusko kibernetško nagajanje.
- Inovacije in razvoj, da bo evropsko gospodarstvo lahko konkurenčno Aziji in Ameriki.
- Pluralna demokracija, ki je ogrožena s populističnimi gibanji na levi in desni.

Naštejte pet področij, na katerih bo Evropska unija v naslednjih petih letih najbolj določala agendo držav članic.

Na obzorju je naslednje:

- Splošen in trajen boj proti egoizmu članic in kršenju pravil, posebej, ko gre za velike članice.
- Varnostna vprašanja - teroristične vsebine na spletu, kibernetška varnost, z Evropskim javnim tožilstvom nad čezmejni terorizem, vračanje migrantov, ki nimajo urejenega statusa v EU.
- Boj proti pranju denarja in davčnemu izogibanju.
- Sklepanje trgovinskih sporazumov, med drugim tudi z Afriko.
- Spodbujanje gospodarske aktivnosti: Sklad za strateške naložbe, za katerega pričakujejo, da bo do leta 2020 sprostil 500 mio naložb, boj proti brezposelnosti mladih preko različnih programov, pomoč malim in srednjim podjetjem, ki so hrbtenica našega gospodarstva.

V odgovorih na druga vprašanja je povedano, kaj bi bilo še potrebno.

Koliko evropski poslanec predstavlja državo, v kateri je izvoljen?

Poslanci iz liste Nove Slovenije bodo v Evropskem parlamentu slovenskim interesom dali prednost pred strankarskimi interesi Evropske ljudske stranke. Sicer pa poslanec z vsem svojim delom, strokovnostjo in zavzetostjo prispeva k sliki, ki jo imajo o Sloveniji. Slovenija sicer med vzhodom in zahodom, severom in jugom razume vse in bi lahko prispevala k boljšemu razumevanju med članicami. Vsak slovenski predstavnik na vsakem organu si lahko vzame to vlogo.

Delež delovno aktivnega prebivalstva se bo do leta 2050 stalno zmanjševal, takrat naj bi osebe, stare 65 let ali več, predstavljale kar 29,1 % prebivalstva EU. Kako bi vi naslovili staranje prebivalstva na evropski celini?

Evropske države bi morale spodbujati družinsko politiko in ustvarjati pogoje, da bi se mladi prej in

pogosteje odločali za otroke. Glede delovne aktivnosti: robotizacija in avtomatizacija deluje v obratni smeri – zmanjšujeta potrebo po delavcih, lajšata najtežja dela in omogočata, da tudi starejši ostajajo aktivni.

Naštejte ukrepe, s katerimi bi v EU zagotovili večjo enotnost med državami.

Tako, da bi enotnost iskali na nekaj področjih, kjer je res potrebna, npr. pri varnosti, pravilih skupnega trga, sicer pa pustili različnost med članicami. Evropa nikoli ni bila monolit kot npr. Islam ali Kitajska. Enotnost mora biti enotnost v različnosti.

Ključnega pomena za prihodnost Evropske unije je tudi vprašanje varnosti, tako v digitalnem kot v fizičnem svetu. Kako vi vidite varnostno prihodnost EU-ja?

Špicekandidat Manfred Weber je napovedal okrepitev Frontexa in ustanovite evropske FBI. Oboje sta potrebna ukrepa. Sicer mora EU prispevati k stabilizacije Severne Afrike in Bližnjega vzhoda ter premisliti dolgoročno politiko do Rusije.

2. sklop: Evropsko gospodarstvo

Med 20 najbolj inovativnimi podjetji na svetu so le štiri evropska. Kako bi vi naslovili ta manko in zadevo obrnili? Naštejte ukrepe, ki bi jih bilo treba izvajati na EU ravni, da bi bilo med najbolj inovativnimi podjetji več podjetij iz EU.

Evropejci niso manj inovativni od Američanov ali Kitajcev, delajo pa v okolju, ki je bolj statično, kjer je gospodarstvo bolj odvisno od politike, zaščiteno s pravili in obdano z regulacijo, kjer je za inovacije skorajda potrebno dovoljenje. Zavzel bi se za evropski program »permissionless innovation«, ki pa bi predvsem moral vplivati na države članice. Poglobljanje skupnega trga, skupen digitalni trg, skupen prostor za intelektualno lastnino, skupen prostor za patente, skupen prostor za tvegani kapital ... bi k temu pomagali. Ne pa, da EU svoj manko inovacij nadomešča tako, da vsake toliko mastno kaznuje tisto ameriško digitalno korporacijo, ki je trenutno najmočnejša. Weber je obljubil, da bo ukinil 1000 predpisov.

Vse države članice se spopadajo s preveč birokracije in pogosto okorelim javnim sektorjem. Kje vi vidite rešitev za izboljšanje problematike?

To so kompetence držav članic, vendar se je npr. pri Lizbonski strategiji pokazalo, da Unija lahko pritisne navzdol in spodbuja reformne politike. Konkurenca med državami članicami mora opraviti svoje – kapital in delovna mesta bodo šla tja, kjer je teh ovir manj. Poskrbeti je treba, da bo ta mehanizem deloval, pa se bo problem začel urejati.

Med za talente najbolj zaželenimi državami je kar osem (od desetih) evropskih. Kako to ohranjati, kako zagotavljati dovolj delovnih mest in ljudi, da bo Evropa lahko konkurenčna?

To je dober podatek. Za talente je dela preveč. Vprašanje je, ali jih znamo prav izkoristiti. In tu spet pridemo do koncepta »permissionless innovation«.

Kibernetska varnost, robotizacija in umetna inteligenca bodo korenito vplivale na konkurenčnost podjetij in gospodarstev. Ocenite trenutno konkurenčnost Evropske unije na tem področju in povejte, s katerimi ukrepi lahko postane bolj pripravljena na prihodnost?

Recimo tako, da kibernetsko infrastrukturo gradi z izdelki različnih podjetij, tudi slovenskega Iskratela, ne pa, da vse prepušča proizvajalcem iz ZDA in Kitajske. Evropski FBI je korak v pravo smer, tudi evropska kibernetska vojska je smiselna. Na področju umetne inteligence se lahko Evropa vmeša v boj na posameznih nišah, nima pa podjetja, ki bi ta boj bila z ameriški in kitajskimi spletnimi velikani. Premisliti bi veljalo, ali bi bil Airbus lahko zgled, kako postaviti na noge globalnega igralca.

Kako je lahko izvozno naravnano majhno gospodarstvo, kot je Slovenija, referenca za Evropo?

Smo in moramo biti uspešni v nekaj nišah, ki terjajo široka in interdisciplinarna znanja in imamo lahko neko celostno podobo, kjer ima mesto zelena barva. Lahko bi imeli ambicijo postati prepoznavni kot zelena država. Referenca? Med vzhodnimi članicami smo za zdaj referenca za najbolj počasno zmanjševanje razvojnega zaostanka za povprečjem Unije. Za to ni kriv Bruselj ampak Ljubljana.

Univerzalni temeljni dohodek – da ali ne in zakaj?

Ne, ker ljudi prikrajša za dober občutek, da zmorejo poskrbeti zase in za svoje. Pri UTD ne gre za denar ampak za smisel.

3. sklop: Evropa v odnosu do drugih vesil

Ali s trenutno obliko voditeljstva EU lahko sooblikuje globalno agendo? Zakaj tako mislite?

V bistvu jo. Evropa je glavni branik multilateralizma in mednarodnega reda. Kazalo bi poenostaviti in skrajšati poti odločevanja na področju zunanjih in varnostnih zadev. Predsednik Evropskega sveta bi lahko imel večjo vlogo, Visoki predstavnik za zunanje zadeve pa manjšo. Parlament bi se moral oglašati redkeje in o strateških vprašanjih.

Investicije in trgovina na obeh straneh Atlantika skupaj zagotavljajo 16 milijonov delovnih mest, letno zagotovijo 5,5 bilijonov dolarjev v prodaji in ustvarijo kar tretjino svetovnega BDP-ja. Kako razumete transatlantske odnose in kakšen bi moral biti po vašem mnenju odnos med EU in ZDA?

Tesni in še tesnejši. Obžalujem, da ni bil sprejet TTIP. Povečal bi konkurenčnost obeh gospodarstev in jih okrepil proti tretjim.

Kot je zapisano v 2020 Strateški agendi za sodelovanje med Kitajsko in Evropsko unijo, sta Evropska unija in Kitajska zavezani strateškemu partnerstvu. Kako vi vidite prihodnost odnosov med EU in Kitajsko?

Kitajski in njenemu državnemu kapitalizmu je potrebno postaviti meje. Je pa Kitajska lahko zaveznik, ko gre za svet, v katerem veljajo pravila. Drži se pravil.

EU vse od leta 2014 redno podaljšuje sankcije proti Rusiji, uveljavlja pa tudi različne oblike omejevalnih ukrepov. Kako ocenjujete odnose med EU in Rusijo ter kakšni bi po vašem mnenju ti odnosi morali biti?

Rusija je del Evrope. In je problem. Evropska unija je rešitev za probleme, ki so jih imele članice med seboj. Rusiji je treba jasno govoriti dvoje: da so njene ozemelske težnje nesprejemljive. In da ne vidimo nobenega smisla v pogrevanju hladne vojne. Sankcije morajo ostati. Soliranje članic, kot npr. Nemčija za Severni tok, ni sprejemljivo.

Dr. Angelika Mlinar, nosilka liste Stranke Alenke Bratušek (SAB) za volitve v Evropski parlament

1. sklop: Evropa na splošno

Katere so po vašem mnenju temeljne evropske vrednote? Izberite tri ključne.

Demokracija, pravna država, človekove pravice.

Kateri so trije največji izzivi za Evropsko unijo v naslednjih petih letih?

Klimatske spremembe, demografija, tehnološki napredek.

Naštejte pet področij, na katerih bo Evropska unija v naslednjih petih letih najbolj določala agendo držav članic.

Reševanje planeta, menedžeriranje tehnološkega napredka, varstvo demokracije in evropskega družbenega modela, skupna azilna in migracijska politika, pozicija EU v svetu.

Koliko evropski poslanec predstavlja državo, v kateri je izvoljen?

To je čisto odvisno od teme, načeloma tudi države nimajo homogenega stališča do posameznih vprašanj, ampak se to deli na ideološke predstave in interese posameznih skupin znotraj družbe.

Delež delovno aktivnega prebivalstva se bo do leta 2050 stalno zmanjševal, takrat naj bi osebe, stare 65 let ali več, predstavljale kar 29,1 % prebivalstva EU. Kako bi vi naslovili staranje prebivalstva na evropski celini?

Megatrendi kažejo na demografske izzive, vsekakor mora biti naš skupni cilj, da se staramo čimbolj zdravi in aktivni in s tem zmanjšamo negativne učinke. Naslednji korak pri povezovanju Evropske unije pa bo morala biti socialna unija.

Naštete ukrepe, s katerimi bi v EU zagotovili večjo enotnost med državami.

Najvažnejši ukrep za večjo enotnost bi bil, da predsednice/ki vlad in ministrice/ministri ne bi govorili pred domačimi mediji nekaj drugega, kot se dogovorijo ali odločajo v Bruslju in Strasbourgju.

Ključnega pomena za prihodnost Evropske unije je tudi vprašanje varnosti, tako v digitalnem kot v fizičnem svetu. Kako vi vidite varnostno prihodnost EU-ja?

Že v tem mandatu smo se intenzivno ukvarjali s to temo in se kot Evropski parlament jasno pozicionirali pri predlogih glede fizične varnosti in digitalne varnosti npr. European Border and Coastguard Agency in pri predlogih za Cybersecurity Competence Centres.

2. sklop: Evropsko gospodarstvo

Med 20 najbolj inovativnimi podjetji na svetu so le štiri evropska. Kako bi vi naslovili ta manko in zadevo obrnili? Naštete ukrepe, ki bi jih bilo treba izvajati na EU ravni, da bi bilo med najbolj inovativnimi podjetji več podjetij iz EU.

Naš cilj mora biti, da ustvarimo klimo, ki dopušča inovativen razvoj, podobno kot je to uspelo ustvariti Izraelu.

Vse države članice se spopadajo s preveč birokracije in pogosto okorelim javnim sektorjem. Kje vi vidite rešitev za izboljšanje problematike?

Treba je vedno znova preveriti, ali birokracija služi ljudem ali pa je bolj sama sebi namen. T.i. „sunset-klavzule“ so dobra pot pri tem, da se obvarujemo vedno več predpisov in nepotrebne birokracije.

Med za talente najbolj zaželenimi državami je kar osem (od desetih) evropskih. Kako to ohranjati, kako zagotavljati dovolj delovnih mest in ljudi, da bo Evropa lahko konkurenčna?

Evropska unija je politični in kulturni dosežek človeštva in ta podatek je dokaz, da smo na pravi poti. Evropski družbeni model je najbolj uspešen in to je treba ohraniti in razvijati naprej.

Kibernetska varnost, robotizacija in umetna inteligenca bodo korenito vplivale na konkurenčnost podjetij in gospodarstev. Ocenite trenutno konkurenčnost Evropske unije na tem področju in povejte, s katerimi ukrepi lahko postane bolj pripravljena na prihodnost?

Omenjeni tehnološki napredki bodo brez dvoma vplivali na gospodarstvo in na družbo na splošno. To so naši največji politični, gospodarski in družbeni izzivi. Če bomo hoteli uspeti, bomo morali imeti širok družbeni dialog in se zmeniti za zakonske okvire, v katerih se bomo gibali. Pomembno bodo pri nadaljnjem razvoju prispevala tudi evropska sredstva iz novega programa financiranja, programa za digitalno Evropo. V tem programu bomo za digitalizacijo družbe namenili več kot 9 milijard evrov.

Kako je lahko izvozno naravnano majhno gospodarstvo, kot je Slovenija, referenca za Evropo?

V globalnem pogledu so več ali manj vse evropske države majhna gospodarstva – samo Evropska unija kot skupnost je resni globalni faktor. Slovenija velja za uspešno državo, ki se je uspela sama uspešno izvleči iz težavnih situacij.

Univerzalni temeljni dohodek – da ali ne in zakaj?

Sem pristašica univerzalnega temeljnega dohodka, ker je to možna pot za ohranitev povezanosti družbe in enakosti tudi v dobi izjemnega tehnološkega napredka, ko naj bi delo ljudi vse bolj nadomeščali stroji.

3. sklop: Evropa v odnosu do drugih velesil

Ali s trenutno obliko voditeljstva EU lahko sooblikuje globalno agendo? Zakaj tako mislite?

To je dejstvo, ker smo kot Unija največji trg in s tem pomemben dejavnik. Sicer pa sem zagovornica skupne zunanje in varnostne politike in skupnega nastopa na svetovnem parketu.

Investicije in trgovina na obeh straneh Atlantika skupaj zagotavljajo 16 milijonov delovnih mest, letno zagotovijo 5,5 bilijonov dolarjev v prodaji in ustvarijo kar tretjino svetovnega BDP-ja. Kako razumete transatlantske odnose in kakšen bi moral biti po vašem mnenju odnos med EU in ZDA?

Vedno sem zagovarjala trgovanje med državami in organizirano prosto trgovanje kot temelj naše blaginje, zato sem podpirala tako sporazuma CETA kot tudi možen podoben sporazum med EU in ZDA. Trgovinska vojna, ki nam grozi, je slaba novica za vse.

Kot je zapisano v 2020 Strateški agendi za sodelovanje med Kitajsko in Evropsko unijo, sta Evropska unija in Kitajska zavezani strateškemu partnerstvu. Kako vi vidite prihodnost odnosov med EU in Kitajsko?

Ta odnos je kompleksen in bo velika tema v prihodnem mandatu, saj se je debata, kako ravnati s Kitajsko, komaj začela.

EU vse od leta 2014 redno podaljšuje sankcije proti Rusiji, uveljavlja pa tudi različne oblike omejevalnih ukrepov. Kako ocenjujete odnose med EU in Rusijo ter kakšni bi po vašem mnenju ti odnosi morali biti?

Odnosi med Rusijo in EU so v zelo slabem stanju, predvsem zaradi vojaških aktivnosti v Ukrajini, ampak tudi zaradi vmešavanja Rusije v politična dogajanja na kontinentu. Moja vizija je skupni politični prostor od Lisbone do Vladivostoka, ki sloni na demokraciji, pravni državi in človekovih pravicah – čeprav se zavedam, da sedanja vlada v Rusiji tega ne želi. Sicer pa nas zgodovina uči, da se vse lahko zelo hitro spremeni.

Mag. Tanja Fajon, nosilka liste Socialnih demokratov (SD) za volitve v Evropski parlament

1. sklop: Evropa na splošno

Katere so po vašem mnenju temeljne evropske vrednote? Izberite tri ključne.

- Vladavina prava in demokracija.
- Solidarnost.
- Mir in svoboda.

Kateri so trije največji izzivi za Evropsko unijo v naslednjih petih letih?

- Ureditev skupne migracijske in azilne politike, vključno s schengenskih zakonodajnim svežnjem.
- Približevanje skupni davčni politiki ter uresničitev ukrepov za uveljavitev stebra socialnih pravic.
- Boj proti podnebnim spremembam.

Naštejte pet področij, na katerih bo Evropska unija v naslednjih petih letih najbolj določala agendo držav članic.

- Varovanje okolja in boj proti podnebnim spremembam.
- Ohranitev socialne, pravične in solidarne Evrope.
- Zaščita Schengenskega prostora in temeljnih svoboščin.
- Energetska unija.
- Širitev EU, izzivi v EU soseščini.

Koliko evropski poslanec predstavlja državo, v kateri je izvoljen?

V prvi vrsti smo izvoljeni, da zastopamo stališča svoje stranke in politične skupine. Če ima država jasno izražen interes, ki je tudi politično skladen z njegovim programom, takega interesa seveda ni problem zastopati.

Delež delovno aktivnega prebivalstva se bo do leta 2050 stalno zmanjševal, takrat naj bi osebe, stare 65 let ali več, predstavljale kar 29,1 % prebivalstva EU. Kako bi vi naslovili staranje prebivalstva na evropski celini?

Vseživljenjsko učenje starejših, spodbujanje k zdravemu načinu življenja, da so čim bolj aktivni in zdravi; spopad z demografsko sliko – zaposlovanje delovne sile, predvsem kvalificiranih delavcev iz tujine; medgeneracijsko sodelovanje.

Naštejte ukrepe, s katerimi bi v EU zagotovili večjo enotnost med državami.

Vzgoja, tudi šolska. Spodbujanje vrednot solidarnosti in enakopravnosti, zlasti med mladimi.

Ključnega pomena za prihodnost Evropske unije je tudi vprašanje varnosti, tako v digitalnem kot v fizičnem svetu. Kako vi vidite varnostno prihodnost EU-ja?

Ljudje se počutijo varne, ko imajo zagotovljeno delo, dostojno plačilo, socialno in zdravstveno varnost, skratka, ko imajo pogoje za dostojno življenje, in ko so razlike med njimi manjše. Takrat jih tudi »fizična« varnost manj skrbi.

2. sklop: Evropsko gospodarstvo

Med 20 najbolj inovativnimi podjetji na svetu so le štiri evropska. Kako bi vi naslovili ta manko in zadevo obrnili? Naštejte ukrepe, ki bi jih bilo treba izvajati na EU ravni, da bi bilo med najbolj inovativnimi podjetji več podjetij iz EU.

- Večje finančne spodbude za razvoj in raziskave ter MSP.
- Privabljanje tujega kapitala in investorjev.
- Določiti skupne cilje oz. naloge (na ravni EU) na področju inovacij.
- Omogočiti bolj spodbudne predpise.
- Drznost in hitrost, da bi lahko prehiteli konkurenco.

Vse države članice se spopadajo s preveč birokracije in pogosto okorelim javnim sektorjem. Kje vi vidite rešitev za izboljšanje problematike?

V zahtevi po sprejemanju odgovornosti zaposlenih v javnem sektorju in v večji transparentnosti.

Med za talente najbolj zaželenimi državami je kar osem (od desetih) evropskih. Kako to ohranjati, kako zagotavljati dovolj delovnih mest in ljudi, da bo Evropa lahko konkurenčna?

Evropa se bo morala prilagoditi na spremembe, ki jih bo narekovala digitalizacija, kar pomeni, da moramo prevideti drugačna delovna mesta, tudi visoko specializirana. Shema zaposlovanja – jamstvo za mlade.

Kibernetska varnost, robotizacija in umetna inteligenca bodo korenito vplivale na konkurenčnost podjetij in gospodarstev. Ocenite trenutno konkurenčnost Evropske unije na tem področju in povejte, s katerimi ukrepi lahko postane boljše pripravljena na prihodnost?

Evropa zaostaja tudi na tem področju v primerjavi z Azijo in Ameriko. Potrebujemo »evropsko silicijevo dolino« in denimo evropski »Google«, tudi z vidika kibernetske zaščite interneta. Na področju GPS tehnologije Evropa močno konkurira s svojim Galileo sistemom, ki bo veliko natančnejši od ameriškega GPS, ko bo dokončan. Prilagoditi pa moramo trge dela 21. stoletju ter se pripraviti na nove izzive, ki jih denimo prinaša robotizacija.

Kako je lahko izvozno naravnano majhno gospodarstvo, kot je Slovenija, referenca za Evropo?

Naše gospodarstvo je zelo majhno in mora biti odprto. A zaradi tega je vpeto v mednarodne tokove in hkrati zelo odvisno od zunanjih vplivov. To ima svoje prednosti in slabosti, kot vsaka odvisnost. Zagotovo pa Slovenija lahko predstavlja nekakšno referenco, kako poslovati, predvsem na Balkanu zaradi nekdanje skupne države in našega poznavanja regije. Tukaj bi se lahko država in gospodarstvo še tesneje sodelovala.

Univerzalni temeljni dohodek – da ali ne in zakaj?

UDT je zanimiva ideja, ki bi lahko funkcionirala ob natančno razdelani in spremenjeni shemi socialnih dodatkov.

3. sklop: Evropa v odnosu do drugih vesil

Ali s trenutno obliko voditeljstva EU lahko sooblikuje globalno agendo? Zakaj tako mislite?

EU potrebuje drugačne voditelje, ki bodo imeli vizijo in se bodo lahko boljše zoperstavili Trumpu, Putinu in vse večjemu vzponu Kitajske. A pogoj je, da EU govori z enim glasom. Pod vodstvom konservativcev v zadnjih 15-20 letih takšne vizije in ambicij voditelji, razen redkih izjem, žal niso imeli.

Investicije in trgovina na obeh straneh Atlantika skupaj zagotavljajo 16 milijonov delovnih mest, letno zagotovijo 5,5 milijard dolarjev v prodaji in ustvarijo kar tretjino svetovnega BDP-ja. Kako razumete transatlantske odnose in kakšen bi moral biti po vašem mnenju odnos med EU in ZDA?

Ne zgolj zgodovinske, pač pa tudi kulturne in socialne vezi tesno povezujejo Evropo in Severno Ameriko. Poleg tega so nam skupne demokratične vrednote ter boj proti varnostnim, klimatskim in drugim izzivom. Naša gospodarstva so močno prepletena, so pa v zadnjem času na preizkušnji zaradi vse bolj enostranskih ukrepov ZDA pod Trumpom, ki resnično na kocko postavlja celoten sistem multilateralizma, ki mu EU in tudi Slovenija ostajata močno zavezani.

Kot je zapisano v 2020 Strateški agendi za sodelovanje med Kitajsko in Evropsko unijo, sta Evropska unija in Kitajska zavezani strateškemu partnerstvu. Kako vi vidite prihodnost odnosov med EU in Kitajsko?

Kitajska igra vse večjo vlogo na mednarodnem prizorišču, prav tako ostaja ena izmed najpomembnejših ekonomskih partneric. Prihodnji odnosi bi se morali še bolj osredotočiti na reševanje skupnih izzivov, denimo okolja. Izzivi za prihodnje bodo zagotovo spoštovanje človekovih

pravic na Kitajskem ter težnje po vmešavanju v EU preko novega 5G omrežja, ki naj bi ga tudi v EU gradila Kitajska. Na tem področju bi morala več iniciative resnično prevzeti Evropa sama.

EU vse od leta 2014 redno podaljšuje sankcije proti Rusiji, uveljavlja pa tudi različne oblike omejevalnih ukrepov. Kako ocenjujete odnose med EU in Rusijo ter kakšni bi po vašem mnenju ti odnosi morali biti?

Odnosi zagotovo trpijo zaradi ruskega vpletanja v Ukrajino in posledično sankcij EU. Kljub vsemu bi se morali več pogovarjati. Dialog je denimo tudi med EP in rusko Dumo zamrznjen, kar se mi ne zdi produktivno.

Dr. Milan Zver, nosilec liste Slovenske demokratske stranke in Slovenske ljudske stranke (SDS + SLS) za volitve v Evropski parlament

1. sklop: Evropa na splošno

Katere so po vašem mnenju temeljne evropske vrednote? Izberite tri ključne.

Ključna evropska vrednota je po moji oceni mir, sledi demokracija in nato spoštovanje človekovih pravic. Pomembna je seveda tudi vladavina prava in štiri temeljne svoboščine – prost pretok ljudi, kapitala, blaga in storitev. Evropa je nastala kot projekt miru in demokracije in kot projekt, kjer bo omogočena blaginja za vse.

Kateri so trije največji izzivi za Evropsko unijo v naslednjih petih letih?

Na splošno gledano bo osrednji izziv obstoj in nadaljnji razvoj Unije. Evropske institucije si bodo morale povrniti ugled in podporo s svojo večjo učinkovitostjo. Konkretno pa bo zagotavljanje varnosti prva naloga povezave. Zaščita ljudi pred terorizmom, nezakonitimi migracijami, večanje obrambne sposobnosti vključno s kibernetiko in varnostjo, vzpostavitev temeljev socialne unije ter ohranjanje močnega in konkurenčnega evropskega gospodarstva v svetovnem merilu so prioritete, ki bodo visoko na dnevnem redu EU v naslednjem mandatu.

Naštejte pet področij, na katerih bo Evropska unija v naslednjih petih letih najbolj določala agendo držav članic.

Kot zapisano v predhodnem vprašanju, menim, da bo to predvsem področje varnosti in obrambe, področje digitalne unije, področje gospodarske stabilnosti in sodelovanja z drugimi močnimi trgovinskimi partnericami ter področje zunanje politike.

Koliko evropski poslanec predstavlja državo, v kateri je izvoljen?

Evropski poslanec seveda v celoti predstavlja državo, v kateri je izvoljen. Je pa v množici 751 poslancev izjemno pomembna tudi osebna kredibilnost vsakega posameznika, njegove strokovne kompetence, ne nazadnje tudi njegov osebni ugled, pa seveda tudi ugled stranke, ki ji pripada. Dejstvo, da sem bil v tem mandatu tako glavni poročevalec kot tudi glavni pogajalec za program Erasmus+, ki bo v naslednji finančni perspektivi »težak« 45 milijard evrov, je tudi zame osebno priznanje.

Delež delovno aktivnega prebivalstva se bo do leta 2050 stalno zmanjševal, takrat naj bi osebe, stare 65 let ali več, predstavljale kar 29,1 % prebivalstva EU. Kako bi vi naslovlili staranje prebivalstva na evropski celini?

Drži. Demografski trendi za Evropo, pa tudi Slovenijo, niso najbolj spodbudni. Prebivalstvo se stara, zato pa je potrebno aktualnim demografskim trendom ustrezno prilagoditi tako pokojninske sisteme kot tudi trg dela. Predvsem je treba spodbujati družinsko politiko, ki jo v Sloveniji povsem zanemarjamo. Potrebujemo tudi sistemske spremembe glede dolgotrajne oskrbe. Predvsem pa

potrebujemo celovit pristop, pri čemer bi s strani EU pričakovali spodbude državam članicam, da se ustrezno spoprimejo tudi s temi izzivi.

Našajte ukrepe, s katerimi bi v EU zagotovili večjo enotnost med državami.

Popolne enotnosti med državami gotovo ni mogoče doseči, se pa lahko zblížajo stališča do posameznih vprašanj, kar so države članice v več primerih že dokazale. Predvsem se mi zdi pomemben dialog najvišjih funkcionarjev ter sprejemanje kompromisov, kjer se nobena stran, vključena v kompromis, ne bi počutila poraženo.

Ključnega pomena za prihodnost Evropske unije je tudi vprašanje varnosti, tako v digitalnem kot v fizičnem svetu. Kako vi vidite varnostno prihodnost EU-ja?

Drži. Varnost je ena od tistih tem, ki bo kar krojila našo skupno prihodnost. Tudi zato vidim ideje v oblikovanju skupne evropske vojske, ki ne bo vplivala na status in položaj nacionalnih armad, pa tudi v oblikovanju kibernetične vojske, kot dobre in učinkovit odgovor na varnostne izzive, ki so pred nami.

2. sklop: Evropsko gospodarstvo

Med 20 najbolj inovativnimi podjetji na svetu so le štiri evropska. Kako bi vi naslovili ta manko in zadevo obrnili? Našajte ukrepe, ki bi jih bilo treba izvajati na EU ravni, da bi bilo med najbolj inovativnimi podjetji več podjetij iz EU.

Digitalna in razvojna unija sta tukaj ključnega pomena. Programi, kot je na primer Obzorje 2020, spodbujajo do določene mere, a to ni dovolj. V EU bi potrebovali večji pretok znanj in izkušenj, predvsem pa povezanost med gospodarstvom in izobraževalnimi ustanovami, zaradi tega npr. veliki trgi kot so v ZDA uspevajo. Menim, da rast in razvoj inovativnih mladih podjetij generirajo tudi davčne počitnice za npr. nova podjetja in samostojne podjetnike ter zvišanje investicijske olajšave in njena širitev na vsa osnovna sredstva, tudi na nepremičnine. Vsaka posamezna država v EU bi lahko sprejela ustrezne davčne ukrepe, ki bi posledično lahko omogočili tudi večje število inovativnih podjetij.

Vse države članice se spopadajo s preveč birokracije in pogosto okorelim javnim sektorjem. Kje vi vidite rešitev za izboljšanje problematike?

Birokracije in zapletenih administrativnih postopkov absolutno preveč. Še posebej Slovenija je hipernormirana z več kot 20.000 zakonskimi in podzakonskimi akti, pravilniki etc., za katere je nemogoče, da bi jih vse poznali. Tej diktaturi birokracije nasproti postavljam svobodno podjetniško pobudo in vitko državo, ki je servis, ne pa diktator, kjer se lahko vsak dan bojite, česa niste prav naredili, ker je vse predpisano. Za to se zavzemam za poenostavitev ter zmanjšanje birokracije, v skladu s tem sem deloval tudi pri pripravi poročila Erasmus+ in v odboru za regionalni razvoj.

Med za talente najbolj zaželenimi državami je kar osem (od desetih) evropskih. Kako to ohranjati, kako zagotavljati dovolj delovnih mest in ljudi, da bo Evropa lahko konkurenčna?

Predvsem je vprašanje, kako zagotoviti kvalitetna delovna mesta z visoko dodano vrednostjo. To je povezano z dejansko digitalno in razvojno unijo in večjo povezanostjo gospodarstva in izobraževalnega sistema.

Kibernetična varnost, robotizacija in umetna inteligenca bodo korenito vplivale na konkurenčnost podjetij in gospodarstev. Ocenite trenutno konkurenčnost Evropske unije na tem področju in povejte, s katerimi ukrepi lahko postane boljše pripravljena na prihodnost?

Evropska unija mora zagotoviti predvsem ugodno okolje, v katerem uspevajo podjetja z visoko dodano vrednostjo. Sam vidim manko predvsem pri digitalnem gospodarstvu. Tukaj Evropa potrebuje preboj. Glavna digitalna podjetja (npr. Google, Apple, Microsoft, Facebook, ipd.) prihajajo iz ZDA.

Bolj bi morali znati izkoriščati potencialne in jih med seboj povezati. Preveliko krat je ovira čezmejno poslovanje in povezovanje.

Kako je lahko izvozno naravnano majhno gospodarstvo, kot je Slovenija, referenca za Evropo?

Tako, da država zagotovo takšno poslovno okolje (manj birokratskih ovir in nižje davke, učinkovito sodstvo – pošteno in nepristransko, izobraževalni sistem, ki bo sledil potrebam gospodarstva), ki bo spodbujalo razvoj podjetij (predvsem na tehnološkem področju) in njihovo rast. Slovenija lahko Evropi ponudi usmeritev v zeleno gospodarstvo in trajnostne tehnologije, vrhunski industrijski dizajn slovenskih izdelkov in inovativne rešitve.

Univerzalni temeljni dohodek – da ali ne in zakaj?

Univerzalni temeljni dohodek ni nova zamisel, saj so prvi zametki o njegovi uveljavitvi pojavili že pred 500 leti, a ga do sedaj nobeni državi ni uspelo povsem uveljaviti, kar daje jasno sporočilo. Dejstvo, da si na dolgi rok lahko privoščimo le toliko sociale, kot smo jo sposobni plačati, ni zanemarljivo. UTD je sicer postopkovno enostaven, njegov uvedba pa bi znatno obremenila proračun države. Naj dodam, da se pojavljajo tudi vprašanja o pravičnosti UTD, saj krši načelo vzajemnosti, ker dohodek prejemajo tudi tisti, ki družbi ne prispevajo ničesar. Posledično bi se najverjetneje znižala tudi ekonomska aktivnost države. Pomembno se je zavedati, da z uvedbo UTD ne bi več imeli enakih socialnih prejemkov, kot jih poznamo sedaj in da bi za njegovo uveljavitev morali v celoti preoblikovati evropske socialne sisteme. Dodana vrednost za družbo bi bila zato ničelna.

3. sklop: Evropa v odnosu do drugih velesil

Ali s trenutno obliko voditeljstva EU lahko sooblikuje globalno agendo? Zakaj tako mislite?

Menim, da prehod na večinsko odločanje v Evropskem svetu ni dobra poteza. Sam vidim največjo težavo v tem, da z izbiro oseb na odločilnih položajih do sedaj nismo imeli srečne roke in tako tudi nismo imeli močnih osebnosti, zato jih svetovni voditelji tudi ne obravnavajo enakopravno. Ne Ashtonova ne Mogherinijeva nista upravičili vloge visoke predstavnice EU za zunanje zadeve.

Investicije in trgovina na obeh straneh Atlantika skupaj zagotavljajo 16 milijonov delovnih mest, letno zagotovijo 5,5 bilijonov dolarjev v prodaji in ustvarijo kar tretjino svetovnega BDP-ja. Kako razumete transatlantske odnose in kakšen bi moral biti po vašem mnenju odnos med EU in ZDA?

ZDA mora ostati največji zaveznik in partner EU tako na političnem kot gospodarskem področju. Za poslabšanje odnosa v zadnjem mandatu veliko odgovornost nosi EU, tu predvsem Evropska komisija. Veliko razočaranje tega mandata so zagotovo propadla pogajanja z ZDA o prosto-trgovinskem sporazumu, ki bi omogočil boljše pogoje za gospodarske subjekte kot tudi gospodinjstva na obeh straneh. Upam, da se bodo pogovori o prostotrgovinskem sporazumu med EU in ZDA v prihodnje v celoti obnovila in predvsem, da čimprej dobimo celovit prostotrgovinski sporazum med EU in ZDA.

Kot je zapisano v 2020 Strateški agendi za sodelovanje med Kitajsko in Evropsko unijo, sta Evropska unija in Kitajska zavezani strateškemu partnerstvu. Kako vi vidite prihodnost odnosov med EU in Kitajsko?

Kitajska je lahko partner EU le pod pogoji, da spoštuje pravila Svetovne trgovinske organizacije, pravila mednarodnega trgovanja ter ne izvaja dumpinga, ki uničuje sektorje evropskega gospodarstva ali krši evropskih patentov.

EU vse od leta 2014 redno podaljšuje sankcije proti Rusiji, uveljavlja pa tudi različne oblike omejevalnih ukrepov. Kako ocenjujete odnose med EU in Rusijo ter kakšni bi po vašem mnenju ti odnosi morali biti?

Rusija in EU nista partnerja, to smo jasno povedali v številnih resolucijah Evropskega parlamenta.

Država, ki napada svoje sosede, jih celo aneksira, pač ne mora biti partner skupnosti kot je EU, vsaj ne, dokler niso izpolnjene zahteve dogovora Minsk II, ki je zelo jasen.

Gregor Perič, nosilec liste Stranke modernega centra (SMC) za volitve v Evropski parlament

1. sklop: Evropa na splošno

Katere so po vašem mnenju temeljne evropske vrednote? Izberite tri ključne.

Tri temeljne evropske vrednote so svoboda, demokracija in vladavina prava.

Kateri so trije največji izzivi za Evropsko unijo v naslednjih petih letih?

Politične razmere v EU so takšne, da bo žal že eden od izzivov, ki nas bo zaposloval, ohraniti EU v okvirih, kot jih poznamo danes. Sicer pa bosta dva izziva še pozicioniranje EU in njenega gospodarstva kot pomembnega globalnega igralca v negotovih gospodarskih in trgovinskih razmerah ter soočanje s socialnimi izzivi EU (bolj socialno pravična EU, demografski trendi itd).

Naštejte pet področij, na katerih bo Evropska unija v naslednjih petih letih najbolj določala agendo držav članic.

Varnost in obramba; podnebne spremembe in trajnostni razvoj; spodbujanje konkurenčnosti, digitalizacije in inovacij; odnos z drugimi globalnimi igralci; vprašanja socialne pravičnosti.

Koliko evropski poslanec predstavlja državo, v kateri je izvoljen?

Evropski poslanec je v prvi vrsti predstavnik vseh državljanek in državljanov EU. Vsekakor pa mora imeti ob odločanju vseskozi v mislih tudi korist Slovenije in njenih državljanek in državljanov. Zdi se, da so trenutni poslanci to pogosto zanemarjali in dostikrat izpustili priložnost, da bi ob najpomembnejših odločitvah za Slovenijo delovali kot tim.

Delež delovno aktivnega prebivalstva se bo do leta 2050 stalno zmanjševal, takrat naj bi osebe, stare 65 let ali več, predstavljale kar 29,1 % prebivalstva EU. Kako bi vi naslovili staranje prebivalstva na evropski celini?

To je vsekakor eden največjih izzivov, ki ga pogosto podcenjujemo, vpliva pa na mnogo različnih politik. Ne bomo se mogli izogniti reformam naših pokojninskih sistemov, pri tem pa tudi upoštevati razmerje med pričakovano življenjsko dobo, ki se podaljšuje, in delovno dobo. Družinska politika, v povezavi z drugimi ukrepi (stanovanjska politika, zdravstveni sistem, izobraževanje...), bo morala biti prioriteta povsod po Evropi. Ključno bo prilagajanje gospodarstva tem trendom, v ospredju so višanje dodane vrednosti, prilagajanje delovnih procesov in inovacije. V določeni meri, če ne bo večjih preobratov, bomo morali realnost demografije še naprej reševati tudi z migracijami.

Naštejte ukrepe, s katerimi bi v EU zagotovili večjo enotnost med državami.

EU in njeni odločevalci smo ljudje. Zato je predvsem pomembno, da znotraj EU potekajo procesi odločanja demokratično in da so na pozicijah posamezniki, ki se tega zavedajo. Zato je ključno, koga volimo tako na nacionalnih kot evropskih volitvah. Žal je v tem trenutku mnogo gibanj, ki vnašajo neenotnost. Odgovornost večjih političnih skupin je zelo velika, saj napačne odločitve ali politizacija določenih vprašanj zgolj podžigajo gibanja radikalcev, nacionalistov in evroskeptikov.

Ključnega pomena za prihodnost Evropske unije je tudi vprašanje varnosti, tako v digitalnem kot v fizičnem svetu. Kako vi vidite varnostno prihodnost EU-ja?

Varnost je izredno pomembno vprašanje, najbolj pa smo se ga začeli zavedati ob pojavu množičnih migracij. Razmere v svetu so negotove, konflikte podžigajo politične odločitve, gospodarski interesi, vedno bolj pomemben razlog, ki bo v prihodnosti še toliko bolj ključen, pa so podnebne spremembe.

Spreminjajo se tudi potencialne varnostne grožnje, vse bolj je pomembna kibernetika varnost. Soočanje z varnostnimi izzivi že danes zahteva resno pozornost in njihovo naslavljanje na najrazličnejših področjih in nivojih. »Klasična« vojaška obramba še zdaleč ni več zadosten način zagotavljanja varnosti. Države članice moramo začeti delovati bolj usklajeno, na ravni EU pa bo najbrž potrebno zagotoviti še dodatne vire.

2. sklop: Evropsko gospodarstvo

Med 20 najbolj inovativnimi podjetji na svetu so le štiri evropska. Kako bi vi naslovili ta manko in zadevo obrnili? Naštete ukrepe, ki bi jih bilo treba izvajati na EU ravni, da bi bilo med najbolj inovativnimi podjetji več podjetij iz EU.

EU je največja »tovarna znanja« na svetu. EU se mora osredotočiti predvsem na ukrepe, ki bodo zagotavljali, da se bo več inovativnih idej razvilo v uspešne gospodarske zgodbe. Glavni ukrepi morajo vključevati krepitev naših izobraževalnih in raziskovalnih institucij, spodbude podporne mreže za razvoj inovacij (inkubatorji, tehnološki parki itd.), predvsem pa čim boljše izkoriščanje potenciala enotnega trga, ki je glavna konkurenčna prednost EU. Sodelovanje deležnikov je ključno.

Vse države članice se spopadajo s preveč birokracije in pogosto okorelim javnim sektorjem. Kje vi vidite rešitev za izboljšanje problematike?

V dialogu med gospodarstvom in vladami. Če se osredotočimo na Slovenijo: vlada Mira Cerarja je lep primer, kako se da najti rešitve, če se vlada zaveda takšnega dialoga. Mnogih uspešnih zgodb naših izvoznikov ali tujih investitorjev ne bi bilo brez aktivne vlade. Zmanjševanje administrativnih ovir je eden od aspektov izboljševanja poslovnega okolja, ki mora biti stalna aktivnost pristojnih, če se želi krepiti konkurenčnost nekega gospodarstva.

Med za talente najbolj zaželenimi državami je kar osem (od desetih) evropskih. Kako to ohranjati, kako zagotavljati dovolj delovnih mest in ljudi, da bo Evropa lahko konkurenčna?

EU je visoko razvito gospodarstvo, ki lahko krepí svojo konkurenčnost predvsem z inovativnostjo. Podjetja se tega že dobro zavedajo, odgovornost držav članic in instrumentov EU je predvsem v tem, da s pravimi ukrepi spodbuja njihovo nadaljnjo rast ter jim v odnosu do zunanjih partnerjev zagotavljajo čim boljši prodor na trg. Ključ je v višanju dodane vrednosti, seveda na trajnosten način. Ni pa EU tako vabljiva zgolj zaradi gospodarstva, temveč tudi zaradi kakovosti življenja. Vladavina prava, človekove pravice, okoljska osveščenost, dobri izobraževalni sistemi so zgolj nekateri od drugih pomembnih dejavnikov.

Kibernetika varnost, robotizacija in umetna inteligenca bodo korenito vplivale na konkurenčnost podjetij in gospodarstev. Ocenite trenutno konkurenčnost Evropske unije na tem področju in povejte, s katerimi ukrepi lahko postane boljše pripravljena na prihodnost?

Kot rečeno, v Evropi je znanja ogromno, EU je dom mnogim odličnim znanstvenim in raziskovalnim institucijam. Prelivanje tega znanja v gospodarstvo je včasih večji izziv kot pri drugih globalnih igralcih.

Kako je lahko izvozno naravnano majhno gospodarstvo, kot je Slovenija, referenca za Evropo?

Slovenija je lep primer majhne, navzven odprte države z mnogo agilnimi in inovativnimi manjšimi podjetji. Slovensko gospodarstvo se je iz krize ogromno naučilo, struktura našega gospodarstva je zdaj bolj konkurenčna, naša podjetja so bolj prilagodljiva. Še več pa moramo nameniti za raziskave in razvoj ter krepiti tuja vlaganja in s tem pomagati našim najboljšim podjetjem.

Univerzalni temeljni dohodek – da ali ne in zakaj?

Da, saj bi zagotavljal neko dohodkovno varnost in zmanjševal socialne napetosti. Se pa zavedamo, da je to korenit ukrep, ki terja še veliko javne razprave in raziskav učinkov.

3. sklop: Evropa v odnosu do drugih velesil

Ali s trenutno obliko voditeljstva EU lahko sooblikuje globalno agendo? Zakaj tako mislite?

EU s svojim aparatom in načinom odločanja vsekakor lahko v odnosu do drugih igralcev deluje kot nek birokratski mastodont. Vendar se hkrati moramo zavedati, da je ravno zaradi tega EU edinstven projekt demokratičnosti, vladavine prava in visoke ravni kakovosti življenja. Organiziranost EU je tako pravzaprav njena prednost, ki pa jo moramo znati izkoristiti. Tukaj pa smo spet pri posameznikih, ki opravljajo določene funkcije: žal se zdi, da v preteklih letih nismo imeli srečne roke.

Investicije in trgovina na obeh straneh Atlantika skupaj zagotavljajo 16 milijonov delovnih mest, letno zagotovijo 5,5 bilijonov dolarjev v prodaji in ustvarijo kar tretjino svetovnega BDP-ja. Kako razumete transatlantske odnose in kakšen bi moral biti po vašem mnenju odnos med EU in ZDA?

Partnerstvo EU in ZDA je izjemno pomembno na vseh ravneh. Mešani in večkrat nerazumni politični signali trenutne ameriške administracije so neodgovorni. Partnerstvo mora temeljiti na enakopravnosti, predvsem pa mora biti v korist ljudi na obeh straneh Atlantika.

Kot je zapisano v 2020 Strateški agendi za sodelovanje med Kitajsko in Evropsko unijo, sta Evropska unija in Kitajska zavezani strateškemu partnerstvu. Kako vi vidite prihodnost odnosov med EU in Kitajsko?

Kitajska se je uspešno pozicionirala na svetovnem zemljevidu velesil, sploh v zadnjih letih pa svoj položaj s strateškim ravnanjem na področju gospodarstva oz. investicij še krepi. Velik pomen odnosa med EU in Kitajsko je trajno dejstvo. Odnos je večplasten, EU pa mora ostati zavezana svojim vrednotam in načelom. Gospodarsko sodelovanje, pri katerem je še ogromno priložnosti, vsekakor spremlja tudi dialog o političnih odnosih, predvsem v povezavi s spoštovanjem človekovih pravic in okolijskih standardov. Ključna področja so tudi podnebne spremembe, vloga Kitajske v multilateralnih odnosih in njenega prispevka k miru.

EU vse od leta 2014 redno podaljšuje sankcije proti Rusiji, uveljavlja pa tudi različne oblike omejevalnih ukrepov. Kako ocenjujete odnose med EU in Rusijo ter kakšni bi po vašem mnenju ti odnosi morali biti?

EU in Rusija sta sosedi in z vsakim sosedom moraš imeti nek odnos, ki ga redno vzdržuješ. Rusija je v zadnjih letih kršila načela mednarodnega prava, pravne države, mirnega reševanja sporov in drugih vrednot, h katerim se je sama zavezala v mednarodnih dokumentih. To resno otežuje odnose in pri tem EU od svojih načel ne sme odstopiti. Izkoristiti mora vsako priložnost, da nanje Rusijo tudi opozarja. Ne glede na to pa, tudi zato, ker smo sosedi, moramo sodelovati. Mnogo je skupnih interesov, kjer so stiki in sodelovanje smotni.
